

УДК 784.71(477)

Оксана Шевчук

(Київ)

ПЛАСТОВІ ПІСНІ ЯК ЖАНР МОЛОДІЖНОЇ КУЛЬТУРИ

Стаття присвячена діяльності молодіжної організації Пласт, зокрема її пісенній спадщині, яка відома під назвою пластові пісні. Разом із січовими, сокільськими, стрілецькими та повстанськими вони належать до ліричних новотворів ХХ ст.

Ключові слова: Пласт, пластуни, скаутинг, пластовий рух, Ю. П'ясецький, пластова пісенність, патріотизм, оптимізм, табір, мандрівки.

Статья посвящена деятельности молодежной организации Пласт, и в частности ее песенному наследию, известному под названием пластовые песни, которые вместе с сокольскими, стрелецкими, повстанческими и произведениями сечевых стрельцов относятся к лирическим новообразованиям ХХ в.

Ключевые слова: Пласт, пластуны, скаутинг, пластовое движение, Ю. Пясецкий, пластовая песенность, патриотизм, оптимизм, лагерь, странствования.

The article is devoted to the activities of Plast youth organization, especially its song heritage known as Plast songs. As sichovi, sokilski, striletski and povstanski (insurgent) songs they belong to lyric new formations of the XX century.

Keywords: Plast, plastuny, scouting, Plast motion, Yu. Piyasetskyi, Plast songs, patriotism, optimism, camp, trips.

Пластові пісні виникли в західних областях України на початку ХХ ст. в умовах активізації національно-визвольного руху. Вони належать до так званих пісенних новотворів і формують сучасну фольклорну традицію разом із січовою, сокільською, стрілецькою та повстанською лірикою. Пласт, або Український Пластовий Улад (УПУ), – це організація молоді, яка сповідує систему виховання національно-патріотичного спрямування, поєднану з теорією та практикою міжнародного скаутингу (від англ. scout – розвідник), із метою набуття і вироблення принципів та методів самовиховання для розвитку повноцінних фізичних та інтелектуальних можливостей.

Перший пластовий осередок створений на Катеринославщині 1909 року на чолі з Ю. Гончарів-Гончаренком. Відтак організації почали виникати у Південно-Східній Україні – в Ізюмі, Харкові, Слов'янську і Луганську, а з 1914 року – в Києві за ініціативою Київського навчального округу під керівництвом лікаря А. Анохіна. Ці осередки мали українське коріння, але патріотичним вихованням не займалися. 1917 року Є. Слабченко організував відділи бойскаутів у Білій Церкві, Києві, Каневі, Катеринославі, Вінниці з метою прищеплення юнакам любові до рідної землі. У той самий час у Києві, Одесі, Чернігові були створені осередки так званих юкскраутів, або юків (юних комуністів), у яких спершу вдавалося зберігати аполітичність у питаннях виховання молоді. 1920 року «юки» були засуджені, а в 1921–1923 – ліквідовані [6, с. 2103].

Перші осередки української скаутської організації Пласт почали виникати у Львові в 1911 році. На той час поляки вже мали «гарцерську» організацію польської молоді, яку виховували на засадах англійського скаутингу. Засновником скаутського руху в Англії в 1907 році був Роберт Бейден-Пауел. Офіційним початком діяльності Пласту вважається день першої присяги гуртка при Львівській академічній гімназії 12 квітня 1912 року; організував захід О. Тисовський [1]. Засновниками пластових осередків були також П. Франко (син І. Франка) і студент Національного університету «Львівська політехніка» І. Чмола ¹.

Виходячи з реалій і потреб національної культури, назву нового утворення запозичили від пластунських відділів, що діяли в українському козацькому та чорноморсько-кубанському військах. Голова товариства «Сокіл-Батько», педагог І. Боберський запропонував найменування Пласт, а її учасників вирішив назвати пластунами. Засновники організації зважали на те, що тодішня школа давала молоді знання, натомість вихованню не приділяла належної уваги. Досвід і теорія англійського скаутингу приваблювали своїм демократизмом та широкими поглядами на проблему виховання молодого покоління. Так, до цієї системи було включено гру і працю, випробування, стимулювання ініціативи, засади самоврядування, розвиток індивідуальних здібностей та зацікавлень дітей. До того ж, сенс нового методу полягав у взаємодії та гармонії молоді з природою, що виливалося в активне мандрування рідною землею – лісами, горами, водною стихією в літню і зимову пори року. Для цього організовували літні табори, найчастіше в Карпатах. Пристосовуючи наведені принципи виховного процесу до реалій Галичини, Буковини і Волині, очільники Пласту розробили певні акценти, які стосувалися, передусім, ідеологічних засад. Серед них була необхідність прищепити юнацтву патріотизм до Батьківщини. Романтика мандрівок рідною землею плекала почуття гордості за свій край, викликала настрої колективізму, взаємодопомоги під час вирішення побутових питань у таборах на природі – у лісі, горах, наметах, біля ватр, а також гартувала дух і тіло.

Від самого початку українські пластуни ввели власну оригінальну символіку. Емблемою організації стала скаутська лілея із накладеним на неї тризубом. Невід'ємним гаслом Пласту, яким вітаються учасники, є слово «СКОБ», що означає «Сильно, красно, обережно, бисто» і водночас нагадує вид степового орла, поширеного в Україні під цією назвою. Створено пластову присягу «В пожежах всесвітніх» (слова ДРОТа – доктора О. Тисовського, мелодія Ю. П'ясецького) та спеціальний гімн «Цвіт України і краса» (слова ДРОТа, мелодія Я. Ярославенка).

У 1913 році на з'їзді представників Пласту прийняли статут, план діяльності, проєкт однострою і створили Організаційний Пластовий Комітет на чолі з О. Тисовським (заступник – П. Франко). На цьому першому етапі діяльності Пласту його відділи вже існували при всіх українських гімназіях у Галичині, а на Буковині пластуни зосередилися в «Буковинському полку українських пластунів імені І. Богуна». Відповідно до вікових особливостей організація мала чітку структуру та поділялася на так звані виховні улади. Перший улад пластунів-новаків (УПН) охоплював дітей (окремо чоловічої та жіночої статі) віком від 7 до 11 років. Другий улад пластунів-юнаків (УПЮ) складався з підлітків віком від 12 до 17 років, а третій улад старших пластунів (далі – УСП) – з молоді від 18 до 26. Певними повноваженнями користувався так званий Український пластовий сеньйорат (УПС), що об'єднував пластунів, які вже вийшли з лав УСП.

У червні 1914 року відбувся перший спільний з'їзд пластунів Галичини та Буковини. Тоді ж мала місце перша мандрівка до Карпат – на Чорногорі під керівництвом І. Чмоли. Разом з усіма молодіжними організаціями Пласт узяв активну участь у святкових заходах, приурочених до 100-річчя від дня народження Т. Шевченка. Із початком Першої світової війни чимало старших пластунів увійшли до Легіону СС та Української Галицької армії та стали активними учасниками національних змагань, багато з них загинуло в українсько-польській війні 1918–1919 років². Згодом діяльність організації набрала нових обертів та отримала новий зміст, масово охопила гімназійну, частково сільську і робітничу молодь Східної Галичини та значну частину Волині. За статистикою 1930 року, Пласт об'єднував понад 6 тисяч членів у Західній Україні. Важливим моментом у зміцненні організації та налагодженні її праці стало видання 1921 року першого посібника «Життя в Пласті» О. Тисовського, а також започаткування журналу «Молоде життя» (1924).

На Закарпатті перший пластовий курінь виник 1921 року в Береговому, а відтак і в інших містечках краю. Тут українські пластуни об'єдналися зі скаутами-угорцями в «Союз скаутів Підкарпатської Русі», а з чехами і словаками утворили «Союз скаутів Чехо-Словаччини». У легальних умовах робота закарпатського осередку відзначала-

ся вдалою організацією: учасники мали численні посібники, місячник «Пластун» та перший «Пластовий співаник» (1928). Значну роль у діяльності Пласту на Закарпатті відіграли О. Вахнянин, професор Ужгородської гімназії Юрій-Августин Шерегій та Степан Пап-Пугач. Після окупації Закарпаття угорцями 1939 року організація припинила своє існування. У 20-х роках ХХ ст. щораз активніша участь пластунів у політичному житті краю викликала репресії з боку польської влади. Отже, 1928 року спершу на Волині, а 1930 року на всіх територіях під Польщею функціонування українського Пласту заборонили. Однак у певних формах він частково продовжував свою діяльність під прикриттям різних легальних структур, зокрема при Українському крайовому товаристві охорони дітей і опіки над молоддю (УКТОД). 1939 року з приходом радянської влади існування Пласту було повністю заборонено. Але під час німецької окупації на території так званого Генерал-губернаторства відновилися діяльність деяких його осередків.

Із 1945 року силами української діаспори Пласт знову розгорнув свою діяльність в інтелектуальному, організаційному та структурному аспектах. Було створено нові курені, як-от: «Бурлаки», «Чота крилатих», «Лісові мавки», «Перші стежі», «Сіроманці» та ін. Із настанням незалежності Пласт почав відроджуватися на теренах материкової України. З ініціативи Народного Руху України у смт. Брюховичі Львівської області відбувся всеукраїнський установчий збір – головою обрали О. Гриніва, також започаткували часопис «Цвіт України». За останньою редакцією Статуту, Пласт є Національною скаутською організацією України.

Справжнім досягненням українського пластового руху є його пісенна спадщина. Відповідно до існуючої нині класифікації, а також враховуючи час створення і поширення новотворів, пластова лірика складається із трьох груп [3]. Найінтенсивніший процес формування таких пісень відбувався у міжвоєнний період – у 20–30-х роках ХХ ст. та в умовах еміграції у повоєнний період до 1990 року. Спосіб виникнення перших творів пов'язаний із переспівом українських народних пісень різних жанрів, зокрема січових, сокільських та стрілецьких. Так, наприклад, люди часто співали «Гей там на горі Пласт іде» замість «Січ іде». Обирали переважно таку лірику, що відповідала настрою і духу молодих пластунів. Яскравий приклад – стрілецька пісня «Ми йдем вперед» (слова і музика Л. Лепкого). У запозичених піснях змін зазнавали лише ті рядки тексту, які не відповідали історичному моменту, часові, що викликав до життя нові пластунські ідеї. За таких умов народжувалася ідеологія, в горнілі якої виростало, гуртувалося та виховувалося молоде покоління українців.

У 20–30-х роках ХХ ст. Пласт як організаційна структура став масовим і охопив своєю діяльністю усі терени західноукраїнських земель. У цей час виникло багато куренів, а саме: «Лісові чорти», «Чорноморці», «Ті, що греблі рвуть», «Вовкулаки», «Червона калина», «Орден Залізної Остроги» та ін. Особливу активність в організації мандрівок для пластунів виражав курінь «Лісові чорти», серед дівчат-пластунок відзначилися «Ті, що греблі рвуть», із так званими новачками працював курінь «Орден залізної остроги», а мандрівки водою влаштували «Чорноморці».

В умовах активізації діяльності Пласту в 1920-х роках виник неабиякий потяг молодого покоління (членів організації) до пісень, а отже почав формуватися його пісенний репертуар. Так, курінь старших пластунів «Лісові чорти», очолюваний Ю. П'ясецьким, створив низку характерних пісень. Серед них важливе місце посідає гімн «Прапоре наш» для мішаного хору із соло баритона (слова А. П'ясецького³, музика Ю. П'ясецького), написаний у Львові 1929 року з нагоди посвячення прапора куреня уладу старших пластунів «Лісові Чорти». Особливо популярною в довоєнний час була жартівлива пісня «Гей-гу, Гей-га!» (мелодія Ю. П'ясецького, слова пластуна Т. Крушельницького (псевдо – Чача))⁴.

До створення пластових пісень долучилося багато поетів та композиторів, з-поміж яких: І. Франко, С. Черкасенко, Б. Лепкий, М. Підгірянка, К. Малицька, Л. Храплива, Ю. Старосольський, а також Р. Купчинський, Л. Лепкий, Я. Ярославенко. Для ство-

рення пісень в довоєнний період та за умов еміграції, а також для їхньої популяризації багато зробив С. П'ясецький – автор слів та музики великої кількості творів⁵. До того ж, він створив тексти і музику до щоденного церемоніалу Пласту, якого дотримувалися усі учасники, відповідно до Статуту. Церемоніал охоплював вісім сурмових сигналів, які виконувалися в такій послідовності: у момент скликання збору пластунів – «Гей друзі! Всі до гурту! Всі у ряди!»; під час команд на «Струнко!» і на «Спочинь»; під час закінчення вправ та змагань; у моменти скликання до обіду, до вечірньої молитви і до сну (пластовий міжнародний «На добраніч»). При оголошенні тривоги, незвичайного стану лунав сурмовий сигнал «Хлопці, аларм!», а під час заклику до маршу – «В дорогу!». Основу цих сигналів складає тризвуччя до-мажору, що в кожному окремому разі озвучується по-новому – подається в іншій ритмічній та часовій версіях (іл. 1–4) [8].

Провідним ідейним рефреном пластових пісень є мотив патріотизму – вірності своїй Батьківщині, уболівання та гордість за неї. Усі майбутні пластуни, перед тим як стати членами організації, приймали обіт «В пожежах всесвітніх». Врахувавши складний історичний контекст, у якому перебувала Україна, автор тексту сформулював зміст присяги таким чином: «Плекатиму силу і тіла, і духа» задля того, «щоб нарід мій вольним, могутнім зростав», «щоб замість невольничої туги гордо спів наш лунав», «щоб випрямив спину відроджений люд», а Вітчизна стала щасливою [7, с. 22, 23]. З аналогічних позицій у гімні «Цвіт України і краса» можна розтлумачити назву організації. Це Скобів орлиний рід, який любить сонце, рух, життя, волю і світ, віддає Батьківщині свою працю і вірить у те, що «в Пласті росте новий люд». Перші дві строфи гімну та приспів створені О. Тисовським, дві наступні – І. Франком («Сонце по небі колує»), у них поет назвав пластунів дітьми сонця, братами вітру, закликав їх до праці та гідної мети в житті [7, с. 18, 19].

В іншій пісні патріотичного змісту – «Ми ростем, ми надія народу» (слова Б. Нижанківського і М. Угрин-Безгрішного, музика І. Недільського) – є рядки «Наша пісня – народу надія, бо ця пісня зродила вже чин!», бо вона – пісня волі, а «її силу вже чує весь світ» [7], які возвеличують значення пісні в житті суспільства. До числа популярних пісень закарпатських пластунів належить також твір «Гей пластуни, гей юнаки!» (слова С. Черкасенка, мелодія Я. Ярославенка). Її образний лад – життєствердний і піднесений – вселяє почуття оптимізму, рішучості й упевненості.

Іншу групу становлять пісні, у яких оспівується романтика мандрівок пластунів, походи в гори та ліси. Маршовий заклик твору «У мандри, у мандри» (слова Ф. Смеречука, мелодія І. Недільського) зливається з образом рідної природи та уособлює патріотичні сентенції. Музичний приклад № 2 «При ватрі» (слова Ю. Старосольського, мелодія Ю. П'ясецького) відтворює картину довкола вогнища – спів пісень, розповіді старших «про славу минулу, про мрії гарячі, про волю, що прийде колись» [7, с. 58, 59]. Заклик до вступу в організацію Пласт лунає в пісні «На Кобилецькій поляні» (слова М. Підгірянки, мелодія І. Сича), що побувала серед закарпатської молоді: «Гей, на горі вогонь таборовий, на долині жарко, хто не піде у табір пластовий, тому буде жалко» [8, с. 61]. У «Пісні пластунок» (слова Дрота, мелодія стрілецької пісні), як і в інших патріотичних ліричних творах, актуалізується ідея відданості Пластові, яка набуває значення символу волі, сонця та сил, «весняних мрій» і «крицевих діл» [7, с. 46, 47]. Пісня «Пусти ж мене, мати, до табору» (слова М. Підгірянки, мелодія Р. Купчинського) передає дівочий ентузіазм, суголосний із бажанням вступити до організації, брати участь у її мандрівках та бути корисною, відданою Пластові.

З-поміж пластових пісень оптимістичного характеру вирізняється жартівливі пісні. Часто ці твори створювали самі пластуни. Їх пронизує властиве молодості почуття самоіронії, кепкування над собою, перебільшення власних можливостей. Реалізація ідеї гри, змагання, а нерідко й випробування, викликали неабиякий юнацький запал серед учасників та часто вкрай жартівливе ставлення до себе, світу та своєї діяльності у Пласті. Такий стиль поведінки молоді є ключем до розуміння коріння на перший погляд перебільшено страхітливих назв пластових куренів, у яких фігурують «чорти,

93. ГЕЙ, ВСТАВАЙТЕ, ДРУЗИ!

Ранішня сурма

Укл.: сктм. Ю. П'ясецький, ЛЧ

Con moto

Про-ни-дайтеся дру-зі! Пласту-ни вставайте вже день!
Прозора вода біжить із верха, прожене потік сонз ваших по-вік. Вже
день, наш день, вже день, наш день!

Іл. 1

97. ОБІДАТИ ЙДІТЬ!

Сурмовий сигнал

Укл.: сктм. Ю. П'ясецький, ЛЧ

Allegretto

Ю-шка вже за-ре-на, ка-ша по-ма-ше-на.
О-бі-да-ти йдіть! О-бі-да-ти йдіть!

Іл. 2

98. ВЖЕ ВЕЧІР-НІЧ

Сурмовий сигнал до вечірньої молитви

Lento

Вже ве-чір ніч, йде сон до віч,
за-снуть ха-ти, спіч-неш і ти!

Іл. 3

99. НІЧ ВЖЕ ЙДЕ

Пластове міжнародне «На-добраніч»

Maestoso

mp Ніч вже йде... За вер-хи яс-не
сон-це зай-шло, ю-на-ки! Ти-хо спить...
pp
— Без три-пог... З на-ми Бог! З на-ми Бог!

Іл. 4

ЧИ ЗНАЄШ ТИ

Слова й муз.: Р. Купчинський

Легким ходом, помірковано

Чи зна-єш ти найкращу в світі пісню, як ліо му-
..муть і грає темний бір? Чи знаєш ти цю тину благо-
віо-ну, як ліо мов-чить і молять-ся до віру

Іл. 5

вовкулаки й ті, що греблі рвуть». Створення жартівливих пісень у такому дусі започатковано ще у 20-х роках ХХ ст. Одна з них – «Гей-гу! Гей-га!» – виникла в урочищі Підлютому (в Карпатах) 1922 року серед членів куреня «Лісові чорти». Змальований автопортрет пластунів не вельми привабливий – «всім дівчатам на страх», а від їхнього співу «всі тікають мов кури на банти» [8, с. 76]. Мотив самоглузування викликає паралель із піснями січових стрільців, які також уміли посміятися над собою. В еміграції виникла пісня «Марш бурлаків», що належить до одного з найпопулярніших творів цього жанру – пластуни дають волю кепкуванню над собою, оскільки замість «грізної відзнаки» вони носять «подертий черевик». Але їх «не лякає ні лавина, «ані Сахари пісок», їм «море по коліна», а «Міссісіпі по кістки» [7, с. 60].

Пісні романсового складу, що увібрали світлі романтичні образи та патріотичні мотиви, теж увійшли до репертуару пластунів. Одна з них – лісова пісня «Чи знаєш ти» (слова і мелодія Р. Купчинського) – є справжнім українським поетичним ноктюрном (іл. 5) [7, с. 52, 53]. Твір «Прийде пора» (автор слів та мелодії невідомий) утілює почуття любові до рідного краю. У ньому бринить мрія про «щастя золоте» для своєї Батьківщини та віра в те, що настане час – «і рватимемо маки пурпурові, засіяні на рідних нам полях» [7, с. 50, 51]. Домінуючий патріотичний стрижень у більшості пісень різних жанрів виявляється у низці ключових слів: Україна, рідний край, Пласт, юнацьке гасло, сонце, рух, воля, дух, мандрівка тощо. До того ж, нерідко вони починаються вигуком «гей!», характерним для українських народних пісень, зокрема козацьких.

Ідейно-образна канва пластових пісень, пронизана ауру радісного світовідчуття, викликала музичну інтерпретацію. У цьому аспекті пісні за стильовими ознаками є невід'ємною складовою пісенних новотворів ХХ ст. і тим характерним різновидом, що репрезентує активну життєздатну енергію. Головне навантаження на себе перебирає жанр маршу із такими рисами, як-от: обов'язковий затакт у вигляді висхідного квартного зачину, типові пунктирні ритмоформули. Мелодії здебільшого прості, невибагливі за інтонаційним малюнком, зручні для виконання та запам'ятовування. Часто з цією метою створювачі пісень обирають строгу куплетну форму, в якій повторюються два останні рядки, нерідко – куплетна форма із приспівом. Серед розгорнутих форм трапляється проста двочастинна і тричастинна з точною репризою (*Da capo al fine*).

Маючи у своєму стильовому арсеналі багато спільного з іншими жанрами новотворів, пластові пісні усе ж таки характеризуються деякими індивідуальними рисами, що додає їм неповторності. Так, серед них порівняно мало пісень романсового чи вальсового характеру. Однак, навіть так звані ноктюрнові пісні-романси не виходять за межі дво- або чотиридольності. Набагато меншу роль у тонально-гармонічній мові цих творів відіграє паралельно-перемінний лад, типовий для сфери ліричних новотворів. Водночас багато пісень витримані в натуральному мажорі, деякі зразки прикметні наявністю хроматизмів (підвищені IV і VI щаблі), відхилень (до V щабля в гармонічному мінорі або до II щабля в мажорі); тоніко-центричне тяжіння в мінорі підкреслюється шляхом використання гармонічного чи мелодичного мінору. Загалом, гармонічна вісь пісень спирається на мажоро-мінор із чітким підкресленням його головних функцій T–S–D. У такий спосіб досягався настрій виняткового оптимізму та бадьорості, відкритості і молодечого запалу, радісного передчуття та щирої відданості. Завдяки цьому пластові пісні масово підхоплювалися й адаптувалися в молодіжному середовищі та гідно витримували випробування часом.

28 березня 2008 року вийшов Указ Президента України № 279/2008 «Про заходи щодо сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні». 14 липня того ж року під час проведення в Кореї Всесвітньої скаутської конференції Україна стала членом Світової організації скаутського руху (WOSM). Щороку пластуни влаштовують близько 100 таборів за такими напрямками: спортивний, водний, лижний, альпіністський, кінний, мистецький, археологічний та екологічний. Станом на сьогодні Пласт існує у восьми країнах світу: Австралії, Аргентині, Великобританії, Канаді, Німеччині, Польщі, Словаччині, США та Україні.

¹ Іван Чмола – полковник Українських січових стрільців та Армії УНР.

² З-поміж пластунів відомі такі історичні, політичні та культурні постаті України, як-от: владики Української греко-католицької церкви Любомир Гузар; очільник ОУН (б) Степан Бандера; генерал-хорунжий та командувач УПА Роман Шухевич; історик Орест Субтельний та ін. Стало відомо також, що серед оборонців Донецького аеропорту був вихованець Пласту, командир групи, відмінник факультету розвідки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, 23-річний воїн, старший лейтенант із позивним «Скаут» Євген Подолянчук. Він загинув 14 вересня 2014 року. Див.: АД 244 Історія мужності, братерства і самопожертви. – Харків, 2016.

³ Андрій П'ясецький – молодший брат Юрія П'ясецького, активний член Пласту, дипломований інженер-лісівник, доцент Національного університету «Львівська політехніка» (1940). 1942 року був заарештований і розстріляний гестапівцями. Див.: *Горошко М., Дудок В.* Ліс – як цілий світ. Андрій П'ясецький, 100-річчя від дня народження якого минає сьогодні, самовіддано стояв на чатах природи і Батьківщини / М. Горошко, В. Дудок // Україна молода. – 2009. – 27 серпня.

⁴ Як відомо, трагічною була доля родини Крушельницьких, у т. ч. і Тараса Крушельницького, розстріляного 1934 року енкаведистами в Харкові.

⁵ Ю. П'ясецький (псевдо – «Де Балам») народився 12 червня 1903 року у с. Звертів недалеко від Львова, помер 31 травня 1975 року в м. Торонто в Канаді. За професією – інженер-будівельник. Був в'язнем концентраційного табору в Березі Каргузькій (1939). Зі студентських років був активним учасником пластового руху і невдовзі став його провідником, організатором і редактором видань організації. Мав музичну освіту, співав у хорах «Львівський Боян» і «Бандурист», керував студентським хором. У 1945–1948 роках опинився разом із родиною в таборах для переміщених осіб у Німеччині, із 1948 року – в Канаді.

1. *Данилів Т.* Основоположник Пласту: до 80-річчя з дня народження Олександра Тисовського / Т. Данилів. – Мюнхен : Молоде життя, 1966. – 46 с. : іл.
2. *Кирчів Р. Ф.* Двадцять століття в українському фольклорі. – Львів : Інститут народознавства НАН України, 2010. – 536 с.
3. *Костів М.* Генеза і розвиток пластової пісенності / Марія Костів // Вісник Львівського університету. Серія філологічна, 2007. – Вип. 41. – С. 240–247.
4. *Костів М.* Пластові переспіви / Марія Костів // Народознавчі зошити. – 2008. – № 1–2. – С. 85–92.
5. *Савчук Б.* Український пласт (1911–1939). – Івано-Франківськ, 1996. – 264 с.
6. *Старосольський Ю.* Пласт / Ю. Старосольський // Енциклопедія українознавства: Словникова частина / ред. В. Кубійович ; Наукове товариство ім. Т. Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 6. – С. 2101–2107.
7. У мандри: збірник українських пісень для пластової молоді / упор. пл. сен. О. Тарнавська. – Видання друге. – Накладом КПС в Австралії. – Мельбурн-Аделаїда, 1981. – 183 с.
8. *On the journey : song book of the Ukrainian scouts* / ред. Юрій П'ясецький. – Авгсбург : Молоде життя, 1949. – 40 р. – Загл. обл. : В дорогу: пластовий співаник.

SUMMARY

Outstanding youth in content and character Plast songs attract attention among Ukrainian song new formations of the XX century. They have appeared in the Western Ukraine in early XXth century in consequence of the national-liberation movement intensification and it is identified with the Plast youth organization activities. As sichovi, sokilski, striletski and povstanski (insurgent) songs they represent modern folklore tradition. The idea of Plast establishment has been borrowed from England – scout movement organizations have become an example to take. So called Plast (scout) departments acting in Ukrainian Cossack and Black Sea-Kuban Forces have been used as a name of new formation. Plast activities program includes the realization of progressive intellectual modern European ideas of the time. Breeding system of new generation itself in the conditions of Ukraine has taken into account the context of national-cultural existence first of all. The activity of Plast is still topical and outstanding one from this point of view. History, origin peculiarities and diverse activities of Plast in Ukraine till the beginning of 1930s and in emigration during the postwar period till nowadays are considered in the article. Creation and wide existence of their songs is unusual artistic-aesthetic property of Plast. Genres, content, form and stylistics of Plast songs are analyzed in the given work.

Keywords: Plast, plastuny, scouting, Plast motion, Yu. Piyasetskyi, Plast songs, patriotism, optimism, camp, trips.